

Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝ. ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σε τέτοιο σημείο έχει οδηγηθεί η κατάσταση, ώστε, αν δε βοηθήσει κάποιος θεός ή κάποιο τυχαίο γεγονός, να μην μπορούμε να είμαστε σώοι. Εγώ βέβαια, μόλις ήρθα στην πόλη δε σταμάτησα και να πιστεύω και να λέω και να κάνω όλα, όσα συντελούσαν στην ομόνοια όμως τόσο μεγάλη μανία είχε πιάσει όλους ώστε να επιθυμούν να πολεμούν μολονότι εγώ φώναζα ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο άθλιο από τον εμφύλιο πόλεμο. Στους εμφύλιους πολέμους όλα είναι άθλια, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο άθλιο από την ίδια τη νίκη· αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε, ακόμα και αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση, να εξαναγκάζονται να είναι από ανάγκη.

Η Κακίλια, η σύζυγος του Μέτελλου, ενώ επιδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οiwονού για την κόρη της αδελφής (της), σύμφωνα με αρχαίο έθιμο, η ίδια δημιούργησε οiwονό. Καθόταν δηλαδή τη νύχτα σε κάποιο ιερό με την κόρη της αδελφής και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στο σκοπό (τους). Στο τέλος η κοπέλα κουρασμένη από την πολλή ορθοστάσια, ζήτησε από τη θεία να της παραχωρήσει τη θέση της για λίγο. Τότε η Κακίλια είπε στην κοπέλα: <<Εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου>>. Η ίδια η πραγματικότητα λίγο αργότερα επιβεβαίωσε αυτόν το λόγο. Πέθανε δηλαδή η Κακίλια, την οποία ο Μέτελλος αγάπησε πολύ όσο έζησε· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. α.
locum	→	loca
deus	→	deorum (deum)
casus	→	casu
civili	→	civilia
more	→	morum
nuptiale	→	nuptialium
proposito	→	proposita
sede	→	sedum
res	→	rem
- β.
aliqui	→	αόριστη επιθετική:	aliqua
tantus	→	δεικτική:	tanti
nihil	→	αόριστη ουσιαστική:	nulla re
ipsa	→	οριστική:	ipsi
mea	→	κτητική:	nostra

- γ. miserias → miseriora
 ferociores → ferocissimos
 impotentioresque → impotenter, impotentius, impotentissime
 longa → longiore, longissima
 multum → plurium
2. deducta est → deductae essetis
 subvenerit → subveniret
 sentire → sensurum esse
 facere → fac, fi
 pertinerent → pertineat
 invaserat → invasurum esse, invasisse
 cogantur → coegisse
 persedebat → persessae sitis
 congruens → congruenti
 standi → stetis
 cederet → cessu
 mortua est → moreris/re, morituram esse
 duxit → ducendis
- 3 α. ad concordiam: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο pertinerent
 nihil: υποκείμενο στο απαρέμφατο esse
 natura: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο non sint (tales non sint)
 necessitate: αφαιρετική οργανική της αιτίας στο tales esse (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο)
 aliqua: επιθετικός προσδιορισμός στο vox
 proposito: αντικείμενο στο congruens
 mora: αφαιρετική οργανική της αιτίας στο fessa (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο)
 standi: γενική του γερουνδίου ως συμπλήρωμα στο mora ή γενική αντικειμενική στο mora
 sibi: δοτική προσωπική χαριστική από το cederet
 loco: αφαιρετική της απομάκρυνσης (ως αντικείμενο) στο cederet
 paulo: αφαιρετική του μέτρου (ή της διαφοράς) στο post
- β. quae ad concordiam pertinerent: omnia ad concordiam pertinentia
 Etsi ego clamabam: me clamante
- γ. nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit
 ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ: nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα), salvi esse nequimus
 ΔΥΝΑΤΟ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ –ΜΕΛΛΟΝ: nisi subveniat – nequeamus
- δ. ut sibi paulisper loco cederet: <<Matertera, mihi paulisper loco cede >>

- ε. Caecilia puellae dixit se libenter illi sua sede cedere.
4. α. dum aliqua vox, quae congruebat proposito, audiretur.
- β. ferociores—impotentiores: συνδέονται παρατακτικά με το σύνδεσμο *que*, συνεπώς έχουν κοινή συντακτική θέση, δηλαδή κατηγορούμενα του αντικειμένου *victores*.
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ: Παρ' ότι υπάρχει συγκριτικός βαθμός δεν υπάρχει δεύτερος όρος σύγκρισης (απόλυτη σύγκριση) και μεταφράζεται ο συγκριτικός: κάπως... (παραπομπή στο σχολικό βιβλίο σελ.49)
- γ. bello: β' όρος σύγκρισης
(*civili*: επιθετικός προσδιορισμός στο *bello*)
ΙΣΟΔΥΝΑΜΗ ΜΟΡΦΗ: *quam bellum civile*
- δ. cum venisset ad urbem